

L'epíleg: la Lliga al Govern

Al capdavant, i una vegada passats els fets de 1917, la solució vingué per l'entrada de la Lliga Regionalista en el Govern de l'estat.

A finals d'agost, amb la vaga acabada i el comitè de vaga empresonat, la situació de crisi arribava al punt àlgid. És veritat que el Govern havia fet fracassar la vaga i que l'exèrcit havia actuat com a braç executor de la repressió governamental, incrementant el seu desprestigi popular. Però no és menys cert que a partir de la vaga les Juntes de Defensa es varen situar obertament en contra del Govern Dato i varen prendre la decisió d'intervenir directament en política: les pressions que exerciren sobre el Govern i sobre el rei a partir de finals d'agost i principis de setembre varen abocar a una crisi de govern que es va resoldre a partir de les pressions dels militars.

El Govern Dato va entrar en crisi definitivament el 27 d'octubre, i l'1 de novembre, després de diversos intents frustrats, de bell nou era el liberal García Prieto l'encarregat de presidir un nou govern, que esdevenia, per primera vegada des de l'inici de la restauració, un govern de "concentració monàrquica", amb la incorporació de ministres procedents de les diferents tendències dinàstiques, amb Juan de la Cierva com a ministre de la Guerra, imposat per les Juntes de Defensa, i ara, per primera vegada també, amb la presència de la Lliga al Govern, representada per Joan Ventosa i Calvell (a Hisenda) i Felip Rodés (a Instrucció Pública). La situació de crisi a què s'havia arribat era tan greu que havia calgut trencar amb la pràctica del "torn" entre liberals i conservadors que havia funcionat fins ara i havia calgut recórrer a la "concentració" per intentar salvar un estat que començava a fer aigües per tot arreu. La presència, però, dels ministres cata-

lans al Govern va ser molt polèmica i qüestionada per l'esquerra, ja que era evident que la Lliga trencava amb l'Assemblea de Parlamentaris i optava per oferir dos homes a un govern que no estava disposat a convocar Corts Constituents ni a incloure Melquíades Álvarez en la seva composició, com s'havia acordat el mes de juliol. El fet era tant més greu que a les darreries d'octubre, en plena crisi del Govern Dato, l'Assemblea de Parlamentaris havia celebrat una segona sessió a l'Ateneu de Madrid, on es varen adoptar unes àmplies conclusions referides a la reforma de la Constitució i a l'adopció d'un règim autonòmic per a Catalunya. Però era evident que la Lliga feia un tomb definitiu cap a la dreta davant del perill que la impossibilitat de sortir de la crisi política acabés menant a una eclosió revolucionària. Era, ara sí, la definitiva reorientació cap a posicions reaccionàries; la Lliga posava els seus interessos de classe davant dels interessos reformistes. I aquesta serà la seva tònica en el futur. De fet, en els futurs governs de concentració que es constituïran, quan es reproduïssin noves situacions de crisi política, gairebé mai va faltar la participació de la Lliga —no passarien massa mesos fins que el mateix Cambó va entrar a formar part del Govern de "salvació nacional" de Maura. Era el que sovint s'ha interpretat com l'entesa definitiva entre l'oligarquia terratinent castellana, que ostentava el poder des dels inicis de l'estat liberal, i la burgesia catalana marginada fins llavors del poder, per contenir l'avanç del moviment revolucionari.